

Foto: Kerttu Kõll

AEG TEHA TEADLIKKE VALIKUID

Arendustegevusest Tallinna ümbruse elamuehituse näitel

Kaur Lass

AS Entec arhitektuuri- ja planeerimisosakonna juhataja; kaur.lass@entec.ee

Tallinna ümbruse elamuehitusel on kätte jõudnud parimad päevad. Suveõhtutel tekivad ummikud linna sissesõidul. Ehitajad tulevad linna ümbruse uuselamupiirkondadest ööseks koju “mägedele”. Tallinna ümbruse vallad võtavad endale järjest rohkem linnaelanikke, põliselanikud aga kipuvad kaugemale müra- ja kärast, igatsedes tagasi metsatukka ning elu looduse keskel. Nad ei harju naabri muruniitmisega, ehitusmeeste pideva kopsimisega, asfaltteede ja uhkete autodega. Need röövivad neilt traditsioonilise alalhoidliku elulaadi. Uut omanikku tabab aga paari nädala pärast üllatus – tööle peab hakkama sõitma varem, sest teed on umbes. Pealegi on kinnisvaraäri muutunud igamehe hobiks, nagu börsil mängimine enne börsimulli. Teadliku planeerimise järgi on siin raske leida.

Elamuehituse kiirel arengul Tallinna ümbruses on mitu põhjust.

1. Elamispinda ühe elaniku kohta on Eestis mitu korda vähem kui nt Skandinaavia maades.
2. Tallinna linnal ja enamikul lähiumbruse valdadel puudub läbimõeldud elamuehitus- ja planeerimispo-

liitika, arendajal on aga visioon, mida ta järjekindlalt ellu viib.

3. Pea kõikides Tallinna ümbruse valdades on detailplaneeringut kiirem, hõlpsam ja odavam teha kui Tallinnas.
4. Enamik omavalitsusi ei pea üldplaneeringut veel strateegilise arengu

dokumendiks, seda saab hõlpsalt muuta, tagajärgedele mõtlemata.

Üldplaneeringu muutmisest keeldumisi ei osata või ei saagi üldplaneeringu ebakvaliteetse seletuskirja tõttu motiveerida ja arendajal on seetõttu kerge omavalitsust nurka suruda.

5. Soodne pangalaenupoliitika ning kasvanud sissetulekud, millele võib lisada ühiskonna stabiilsuse, tagavad püsiva töökoha ja kodaniku usaldatavuse panga silmis.
6. Tagastatud maa süllekukkumine – muidu saadud kapital realiseeritakse kiiresti, et jõuda kohe heale elujärjele, pealegi ei teata tihti midagi omanikuks olemise vastutusest ega kultuurist.
7. Eesti pere unistus omast majast (metsaservas).

See loetelu ei ole kindlasti ammen-dav. Kui põhilisele mõelda, siis oleme tõesti elanud väikesel pinnal, pead-ja-lad koos. Unistust oma kodust on just täna kerge ellu viia (kerge laenu saada, stabiilne majandusareng). Muidugi on iseküsimus, millist võlakoorimat pere eelarve talub ja kui soodsa laenu keegi suudab välja rääkida. Igatahes ei näe kinnisvaraarendajad veel turu ammen-dumist. Seejuures on aga huvitav jälgi-da, miks ja millise mustriga elamuehi-tus levib. Kes seda suunab ja kas seda üldse suunatakse? Kui palju võib koha-ta terviklikke ja läbimõeldud ühtlase miljööga kinnisvaraarendusprojekte, nagu näiteks Veskimõldre? Nendele kü-simustele vastust otsides tuleb tutvuda omavalitsuste ehitus-, arhitektuuri- ja kinnisvaraarenduspoliitikaga, kui see hoopistükki ei puudu. Poliitikat mõju-tab teadagi omavalitsuste valitsemispe-riood, mis seniajani on olnud kolm aas-tat. Tallinnas on selle aja jooksul tavaliselt mitu võimupööret, mujal on olukord üldjuhul stabiilsem. Kinnisvaraarendu-se periood kestab enamasti 5–10 aastat: aasta kulub sobiva koha leidmiseks, aas-ta detailplaneerimiseks ja kruntimiseks, aasta müügiks ja kaks kuni seitse aastat piirkonna terviklikuks väljaehitamiseks. Valimisperiood on sellega võrreldes kah-vatult lühike, isegi kui see neljaaasta-seks muutub. See tingib lühiajaliste po-pulaarsete otsuste tegemise “vajaduse”. See vajadus seondub eelkõige sooviga võimul püsida ja saada tagasi valitud ning seetõttu on mitmest asjast ebapo-pulaarne rääkida. Nimetagem siinkohal neist mõningaid.

1. Uute elanikega kaasnevad sotsiaal-sed muutused ja sotsiaalse (sh koo-lid, lasetaiad, arstiabi) ning tehnilise (sh vee- ja kanalitorustikud, teed jms) infrastruktuuri kiire muutmise vajadus.

2. Rahuliku elukeskkonna kadumine ja looduskeskkonna kiire muutmi-ne, mida kasumiahnuses üldjuhul veelgi kiirendatakse, sest unusta-takse ettenähtud leevendavad meet-med (nt öörahust kinnipidamine ehitustöödel, lageraie, mis võimal-dab kasutada suuremaid ehitusma-sinaid, poolikult väljaehitatud teed ja korrastamata avalikud haljasalad).
3. Seniste elanike rahulolematuse muu-tustega ja kolimine vaiksemasse kohta.
4. Planeerimistegevuse koordineeri-matus ja mittetoimimine ning selle-ga seotud seaduserikkumised (nt valesti menetlemine, üldplaneerin-gute puudumine või pidev muutmi-ne, detailplaneeringu menetlemis-või sisunõuetest möödaehitamine).
5. Tallinna piirkonna omavalitsuste arendustegevuse koordineerimatus (Tallinnas suletakse koole, mujal ei piisa kohti, pendelrändega seotus linna suunduvate teede läbilaske-võime ammendumus, ühistranspor-di puudumine uusasumites jms).
6. Planeeringuspetsialistide põud – pädevaid inimesi Eestis lihtsalt ei koolitata, kuigi planeerimis- ja ehi-tusseaduse jõustumisest on möödas 10 aastat. Põuda suurendab veelgi planeeringute menetlemise liigne kohmakus, mistõttu arhitektid ei soovi planeeringute koostamisega tegelda või on sellest aina enam loobumas.

7. Kohaliku tasandi arhitektuuripoliitika puudumine.

Need pitsitavad probleemid tulenevad soovimatusest tunnistada nende olemasolu ning ebateadlikust arendus-tegevusest. Viimane tähendab seda, et pea kõikides omavalitsustes puuduvad planeerijad – arhitektid ja insenerid, kes lisandunud planeeringute ja ehitus-lubade menetlemisega ja samal ajal ka töhusa ehitusjärelvalvega toime tulek-sid. Erinevalt asjatundjast ei näe poliit-ik tavaliselt tervikut. Tegemist ei ole pahatahtliku oskamatusesega, vaid tähe-lepanu õigesse kohta suunamise osku-se puudumisega. Protsessis osaledes ei osata end kõrvalt vaadata. Ei märgata muutuse suurust ega selle tõsidust. Keskkonna kujundamisel lastakse end otseselt mõjutada (parteide) rahastaja-test. Vaadeldavas valdkonnas on vähe ka koolitajaid ning kahjuks on ka Sise-ministeeriumi ja Harju Maavalitsuse roll nõuandjana enam kui tagasihoidlik. Seetõttu talitab igaüks oma parima ära-nägemise järgi. Heal juhul õpitakse naabrite vigadest. Viimsi valla spetsia-listid on usinalt käinud Soomes kollee-gidelt uurimas näiteks seda, mida tä-hendab (suur)õnnetuse risk elukesk-konnale, ning ka kohaliku omavalitsu-se arhitektuuripoliitikat. Naabervalda-de kogemustest õppimine võib sageli hiljaks jääda. Ollakse ise juba olukor-ras, kus tekkinud ahelreaktsiooni on võimatu suuri kahjunõudeid tasumata

Rahulik talumaja põldude keskel jääb ootamatult küla keskele. Rahul pole loodusest ilma jäänud vanad olivid ega ka uued tulijad, kes ei suuda vana maja lammutamist ära oodata.
Foto: Kaur Lass

Eesti pere unistus on oma maja metsa servas. Foto: Kaur Lass

peatada.

Siinkohal tasubki meenutada, et planeerimine on võimalus midagi realiseerida. Kehtiv planeering tagab arendajale selle võimaluse. Kehtestatud planeeringu saab küll tühistada, kuid maaomaniku ehitusõiguse kaotus tuleb kompenseerida. Hea näite pakub Tallinnas käiv poliitiline diskussioon ammu kehtestatud detailplaneeringu järgi korrektselt projekteeritud Viru teise torni ehitamise peatamisest. Ehitamise keelamise korral tasutav suur kahjuraha annaks ehk omavalitsusele aimu, et otsuste eest tuleb ka vastutada. Kui detailplaneering on juba kehtestatud, jääb diskussioon hoone sobivuse või mittesobivuse üle lootusetult hiljaks. Hoone rajamise õigus on juba ammu antud. Selliste otsuste puhul kannatab mitte ainult omavalitsuse, vaid ka Eesti usaldusväärsus. Euroopa kultuuriruumis on kombeks antud lubadusi täita.

Arengu koordineerimatus suurim müsteerium on Tallinnas tekkinud vajadus elanikke juurde saada (elanike registreerimise kampaaniad sõidupiletite hinnasoodustuse ahvatlusel jms), mis vastandub linna mitteametlikule, kuid kõigile teada planeeringute menetlemisega venitamisele. Planeeringud ei liigu koridorides linna enda määratud tähtaegu arvestades. Üks põhjus on siin linnaametite funktsioonide kohati mitmekordne dubleeritus. Eri ametkonda-

de ühe ja sama valdkonna spetsialistide arvamused kokku ei lange ja väljast tulev arendaja või projekteerija/planeeri- ja ei saa neid suhteid korrastada, kui ametite juhid kokku ei lepi. Selle tulemusena hakkavad ka arendajad eelistama lähiümbruse valdu. Oma mõju sellise eelistuse tekkel on ka asjaajamise

selgusel ja kiirusel. Linnale märkamatu viiaksegi maksujõulised elanikud lähiümbruse valdadesse (sotsiaallabi saaja tavaliselt ei koli).

Mõnes vallas on küll asjaajamisega probleeme, kuid Tallinnaga võrreldes on ka kõige aeglasem vald kiire ning enamasti kinnisvaraarendajalembene, sest soovib uusi elanikke. Iseküsimus on, kas teadlikult või alateadlikult. Teadlikult on selle eesmärk valla elukeskkonna ümberkujundamine, nõukogudeaegsete tühermaade ja sõjaväebaaside korrastamine jms. Alateadlikult lähtutakse vajadusest kasvatada valla maksubaasi. Alateadlikult seepärast, et ükski omavalitsus, kui Viimsi vald välja arvata, ei ole tegelikku tulude ja kulu tasakaalu peale elanikkonna kasvupõhjalikult analüüsinud. Viimsi kogemus on ajalehtede kaudu teada: analüüsi tulemused mõjusid kainestavalt ning senist ekspansivset arengut hakati ohjeldama. Põhjus oli lihtne: uue elanikuga kaasneb nii tulu kui kulu. Noore pere puhul on kaasnev kulu suurem: sünitoetusi, lastaia- ja koolikoheti, tõhusamat perearstivõrgustikku jms läheb vaja kohe ja kiiresti. Seejärel tuleb aga paus – tänased lapsed ise veel tulu ei teeni. Tänaseid lasteaedu ja kooli peab hiljem saama näiteks vanade-

Uued elamualad keset põlde ja metsi toovad kõige muuga kaasa valgusreostuse. Linnalik tänavavalgustus ei kuulu maaelu juurde, see jätab ilma võimalusest märgata taevatähti ja vähendab kontserdi võlu, mida ritsikad pimedas korraldavad. Inimene ei peaks looduskauinisse külamiljöösse endaga kaasa tooma linna, mille eest ta põgeneb. Vajaduse korral saab loodusobjekte valgustada, aga mitte nii kirkalt, et silm pärast pimedusega ei harju.

Foto: Kaur Lass

kodudeks, päevaholduskeskusteks vms kohandada, sest meie rahvuse sooline ja vanuseline struktuur on üsnagi skandinaaviapärase. Hoone muudatavust oleks seega mõistlik arvesse võtta juba maja projekteerides. Kulu põhjustavad ka uued kommunikatsioonid ja teed, mis üldjuhul jäetakse küll arendaja ehitada. Tegelik kulu ilmneb omavalitsusele seega viivisega: lumehooldus, teede ja torustike remont, haljastute niitmine jms on püsikulud, mis suurenevad koos amortiseerumise ja haljastuse vananemisega. Lisada tuleb veel otsene vee ja reovee puhastamise kulu senisest erineval viisil. Koormuste muutudes senised omapuhastid ja omaveevärk enam ei toimi, vajatakse teraviklikku ühisveevärki. Loetelu sellega ei lõpe, teemadest on olulisemad veel loodushoid, puhkekohtade loomine ja hooldus, turismi suunamine, jäätmemajanduse korraldamine jms. Vahel loodetakse tulu kohaliku teenuste müügi paranemisest, kuid seegi ei kipu toimima, sest teeninduse tase ei ole parem kui Tallinnas ning raha napib. Noor pere loovutab suure osa oma sissetulekust otse pangale, sest laen tahab maksmist. Kohaliku teenuse ostmiseks raha ei jätku. Kokkuhoid sunnib raha hulgilattu või supermarketisse viima. Sööma peab ning sealne valik on üldjuhul odavam ja parem kui kohalikus poes, kus pealegi tuleb iga kauba müügikuupäev alati üle kontrollida.

Kõigele lisaks on veel üks varjatud probleem: senise jõukama elanikkonna mujale suundumine. Miks seda tehakse? Suure laenu all ägav pere ei liigu kuhugi, vanemad pered ja üksikud jäävad samuti paigale. Hästi teeniv pere soovib aga elada uues keskkonnas, et tagada lastele rahulik kasvukeskkond või endale meelepärane elukoht pensionipõlveks. Väljaränne on hoomatav näiteks Viimsis, aga ka mujal. Minnakse ka Tallinnasse tagasi, sest valla eelised looduslähedase elukeskkonnana on kadunud. Minnakse ka Tallinnast kaugemale, ostetakse suur maalapp linnast eemal ning ollakse targemad – maja ehitatakse uue kinnistu keskele ja mets jäetakse alles. Eestlane vajab privaatsust ja kui rahalised võimalused on olemas, siis ei hoia teda miski kinni. Omavalitsus kaotab aga hea maksumaksja ja oluliselt tulu.

Eesti maaomanike struktuurist tin-

Alati ei määra keskkonna kvaliteeti hoonestuse ühtsed mahud ja ühtlane ilme. Kui hoonestus on tihe, siis kaob igasugune privaatsus (ca 10 m on liiga väike vahe). Kui iga teine maja reast ära võtta, tekiks mõistlik elukeskkond, mis tagaks minimaalse omaette olemise ruumi.

Foto: Kerttu Kõll

Eestis on palju ruumi ja vähe inimesi, ometi tahab arendaja tihti oma maa iga ruutmeetri müügiga maksimaalselt teenida. Nii kerkivad tühja põllu ja metsa veerde väikestele kruntidele suured majad. Elamud on lindina mööda maastikku, kõrval haigutab tühjus. Meeldiv vaade on uutel elanikel vaid senikaua, kuni kõikjal on samasugune tihedus. Kes siis enam seal elada tahab? Omaette olemist ihkav eestlane vist mitte. Foto: Kaur Lass

gituna esineb meil ka palju ühekordseid arendusprojekte, millega käib tihti kaasas vastutuse puudumine. Pikaajaline arendaja ei saa endale lubada halba mainet ega alla turuhinna müüki. Maa tagasi saanud omanik, kel pole juuri, või siis selle odavalt üles ostnud spekulant saab aga seda teha. Sel juhul on eesmärk võtta kiiresti välja kogu raha ja sülle sadanud kingitus maatüki kujul ära unustada. Tekkiv keskkond on seejuures sekundaarne ja kliendi rahulolu-

uuringu peale isegi ei mõelda. Selle väljund on pooleli olev kinnisvaraarendus. Elanikud kurdavad vallale oma muresid, vald on neist teadlik. Nii võib kesta aastaid. Siia võib lisada teise ohu – kinnisvaramull puruneb, laenuintressid lähevad üles ja pangad asuvad tormiliselt kinnisvara müüma. Sel juhul võib tulemus sellesama omavalitsuse jaoks olla üllatav: saabub võõrkeelne elanikkond ja jääb kohustus lahendada elanike probleemid. Eesti piiride ava-

Hea miljö sõltub arhitekti oskusest flirtida loodusega ja planeerija oskusest jätta alles tänavalt avanev võrratu vaade kordumatule loodusele. Stiili määrab hoone detailide, värvide ja maastiku eripära kokkusobitamine. Meeldiv lahendus ei pea olema kallis, see peab olema hoole ja armastusega läbi mõeldud. Laitmatu töö kiidab tegijat. Foto: Kaur Lass

nedes ei tuleks muukeelse elanikkonna all mõelda ainult seniseid muulasi, vaid ka mujalt Euroopast sisseerandajaid, kelle jaoks sellised majad ja korterid võivad kriisi ajal tunduda Kesk-Euroopa või Skandinaavia hindu arvestades eriti odavad. Võib ka juhtuda, et need poolikud külad jäävad tühjaks ja kasvavad võssa nagu paljud nõukogudeaegsed linnakud või kolhoosikeskused. Tulevased põlvkonnad peavad neid lammutama hakkama. Samas võib arvata, et Eesti hõre asustus ja eestlaskonna vähenemine oma maal pigem ahvatlevad teisi siia kodu looma. Ennekoike varitseb see oht Tallinna tühjaksjäävaid "mägesid". Meil jääb üle neid ohte arvestada. Siinkohal võiks spekuloida veel kümnete erinevate stsenaariumidega, kuid see pole eesmärk. Vastutuse puudumist saab reguleerida omavalitsus vaid kirjalikult, määratledes enne planeeringu kehtestamist arendaja kohustused ala arendamisel ja infrastruktuuride toimivuse tagamisel. Hea näite saab siin tuua Viimsi vallast. Arendajad küll kurdavad ja hädaldavad, aga teevad teed, haljasalad jms korda. Kasumit jagub targa tegutsemise puhul piisavalt ja selle osaline loovutamine ühiskonna heaks on loomulik ning nii seniste kui uute elanike vajadusi arvestav. Hea kinnisvaraarendaja on nagu autotootja: ta viriseb küll turvalisuse tagamise nõuete kalliduse

üle, kuid pärast rakendab seda Saabi või Mercedese kombel peamise müügieidu tagava argumentina.

Meetmeid, mida olukorra parandamiseks saab rakendada, on palju. Nimetage neist tõhusamaid.

1. Teadlik planeerimistegevus ja strateegilistest arenguotsustest (üldplaneering, arengukava põhieesmär-

gid) kinnipidamine. See eeldab aegajalt osaliselt ebapopulaarsete otsuste tegemist, nagu näiteks praegu Viimsis toimunud üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute algatamisest keeldumine, kohalike looduskaitsealade loomine jms.

2. Olustikule, objekti eripärale ja asukohale vastav planeeringu menetlemine. See eeldab paindlikkust ning omavalitsuse ja arendaja sisulist koostööd. Näiteks peab vald või linn olema arendaja sisuline koostööpartner, sõltumata sellest, kas tegu on elamuehituse, puhkerajatisse või keskkonnaohtliku objektiga. Võib lisada, et mida suurem on ala või ohtlikum objekt, seda enam on vaja, et omavalitsuse spetsialistid osaleksid planeeringu kokkukirjutamises.
3. Planeerijate ja arhitektide professionaalsuse kasv. See eeldab erialaliitude senisest tõhusamat tööd, kehva või suurte vigadega tööde tegijate avalikustamist, planeerijate jt spetsialistide koolitust, maavalitsuse muutumist nõuandjaks ja seniste riigihangete korra (määrav on vaid hind) muutmist. Nii planeeringu, projekti kui ka pakkumise hindamisel peab saama määravaks sisuline kvaliteet.
4. Väärtusliku külamiljö, looduskoozluse jms kaitsmine kohalikul

Sageli on elukeskkond ideaalne siis, kui arendusest on välja ehitatud väike osa. Selline elamukvartal vaatega aasale ja seljaga metsa poole on ideaalne kodu, järgib eestlaslikku ridaküllastiili ja sulandub loodusega. Tavaliselt tahab aga omanik oma maa maha müüa ja siis on tulemuseks hoopis teine keskkond. Idüll kaob, jääb maale tulnud linn, mille eest peab taas põgenema sügavamale sisemaale. Seekord kogemuse jagu targemana. Olgu meil tarkust õppida teiste vigadest. Foto Kaur Lass

tasandil. Kõik see, mis annab valla-
le või linnale identiteedi, tuleb säi-
litada, et rahuldada seniste elanike
vajadused ja eristuda positiivselt
teistest. See eeldab kohalikul tasan-
dil looduskaitse- ja keskkonnaküsi-
muste teadvustamist ning sihikind-
laid samme otsuste vastuvõtmiseks
ka siis, kui kõik ei ole rahul. Hea
näite pakub Mäealuse maastikukait-
seala moodustamine Viimsi vallas
hoolimata meedias ilmunud tauni-
vatest artiklitest ja arendajate pool-
sest kohtuga ähvardamisest.

5. Terviklike kinnisvaraprojektide
eelistamine, mille raames rajatakse
teed, tänavad, ühtse ilmega või
omavahel sobiva stiiliga elamud,
avaliku funktsiooniga hooned ning
kohalikkude teenindust pakkuvad äri-
pinnad.
6. Infrastruktuuri, lasteaia- ja kooli-
võrgu ning ühistranspordi arenda-
misel tuleb teha omavalitsuse piire
ületavat koostööd. Selleks läheb
vaja omavalitsuste koostööorganit,
kus päevapoliitikat ei arvestata. See
võiks tekkida nii omavalitsuste lii-
du kui ka maavalitsuse baasil. Sel-
line liit eeldab aga üksteise tund-
mist ja usaldamist. Hea näite pakub
vastloodud Harjumaa ühistranspor-
dikeskus.

Eesti on viimasel ajal üha rohkem
ja märkamatult muutumas skandinaa-
viapäraseks. Muu hulgas oleme haka-
nud kartma konstruktiivset kriitikat ja
võitlema senise riigikorra ajal kujune-
nud tavade hoidmise eest. Selles osas
meil pikka praktikat ei ole. Seda enam
vajame arengu tagamiseks, keskkonna
säilitamiseks, sotsiaalseks heaoluks ja
majanduskasvuks koostööd ja oma lü-
hiajaliste asjaajamistavade muutmist.
Vähendada on vaja emotsionaalset suh-
tumist ja suurendada sisulise töö osa-

Üksik stiilne maja ei
loo veel keskkonda.
Sellest majast võib
saada piirkonna vaa-
tamisväärsus, kuid
elukeskkonna loob
majade kogum.
Ruum, kus me elame,
peab olema tervikuna
meeldiv. Üksik hea
maja peab leidma
endale stiilsed kaas-
lased. Vahel võib
selleks kuluda sadu
aastaid.

Foto: Kaur Lass

kaalu. Kui Tallinn suudaks kaotada lin-
naosade ja eri ametite tegevuse kattu-
vuse ning vallad suudaksid ette võtta
ühiseid keskkonnaprojekte, saaksime
planeeringute käigus vähendada asja-
ajamist ja ajaraiskamist ning suunata
vabanenud loomingulisuse probleemi-
de sisulisse lahendamisse. Täna on meil
unikaalne võimalus kasutada Euroopa
abiraha. Väikeses riigis on selleks vaja
teha koostööd nii omavalitsuste kui
sektorite vahel. Tuleb leida ühine keel,
omandada üksteise kuulamise ja mõist-
mise oskus. Arendustegevus hõlmab
peale kohaliku omavalitsuse ka koda-
nikke, arendajaid, riigi ametkondi, võr-
guhaldusfirmasid jt osalisi, kes anna-
vad hiljem panuse planeeringute ja pro-

jektide elluviimisse. Omavalitsus peab
olema signaaliandjaks ja arendustege-
vuse koordineerijaks. Omavalitsuse ju-
hid peavad õppima spetsialiste usalda-
ma. Usaldus on aga kahepoolne. Spet-
sialistid vajavad poliitikute lubadusi,
mida saab usaldada. Need lubadused
ei tohi sõltuda tuule suunast. Ka valija
mäletab. Peatselt toimuvad kohalikud
valimised on need, mis määravad ko-
haliku arhitektuuri- ja planeerimispolii-
tika kujunemise või sellega jätkuvalt
mittetegelemise. Olgu meil kõigil ko-
danikuna oskus teha tarku valikuid ja
jagugu poliitikutel julgust jätta arhitek-
tuur ja planeerimine päevapoliitikast
väljapoole. Nii tagame endale meeldi-
va elukeskkonna. ■

Mõtleme koos

ENTEC AS; Rävåla pst. 8; Tallinn 10143, ESTONIA
tel: (+372) 6604 547; fax: (+372) 6466 522
www.entec.ee

ENTEC